

14. González-Cabrera, J., Tourón, J., Ortega-Barón, J., Montiel, I., & Machimbarrena, J. M. (2023). Are Gifted Students More Victimized than Nongifted Students? A Comparison in Prevalence and Relation to Psychological Variables in Early Adolescence. *The Journal of Early Adolescence*, 43(1), 90-109. <https://doi.org/10.1177/02724316211058065>
15. Fouladchang M., Kohgard A., Salah V. A study of psychological health among students of gifted and nongifted high schools, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 5, 2010, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.07.264>
16. Alexopoulou, A. et al. 2019. Resilience and Academic Underachievement in Gifted Students: Causes, Consequences and Strategic Methods of Prevention and Intervention. *International Journal of Online and Biomedical Engineering (iJOE)*. 15, 14 (Oct. 2019), pp. 78–86. <https://doi.org/10.3991/ijoe.v15i14.11251>

Мехед О. Б.,
доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри біології
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
mekhedolga@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ МОЛОДДЮ

У статті розглядається використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у роботі з обдарованою молоддю. Досліджено переваги та можливості ІКТ для виявлення, розвитку та підтримки обдарованих учнів і студентів. Стаття аналізує вплив ІКТ на процеси навчання, сприяння творчому розвитку та стимулювання самовираження та самореалізації обдарованої молоді. Дослідження підкреслює важливість інтеграції ІКТ у педагогічну практику для оптимізації роботи з обдарованими учнями та студентами.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, обдарована молодь, навчання, розвиток, самореалізація.

This article examines the use of information and communication technologies (ICT) in working with gifted youth. The authors explore the benefits and opportunities of ICT for identifying, developing, and supporting gifted students and learners. The article analyzes the impact of ICT on learning processes, fostering creative development, and stimulating self-expression and self-realization among gifted youth. The research emphasizes the importance of integrating ICT into pedagogical practice to optimize work with gifted students and learners.

Keywords: information and communication technologies, gifted youth, learning, development, self-realization.

Актуальність вивчення використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) при роботі з обдарованою молоддю полягає в тому, що сучасний світ зазнає стрімких змін, пов'язаних з розвитком цифрової економіки та інформаційного суспільства [3]. Зараз ІКТ стають необхідним інструментом для успішної адаптації обдарованих учнів та студентів до вимог сучасного ринку праці та життя загалом. Зокрема, вивчення використання ІКТ у роботі з обдарованою молоддю дозволить:

1. Покращити процеси виявлення обдарованості за допомогою інтерактивних тестів та аналізу великих обсягів даних.

2. Забезпечити індивідуалізований підхід до навчання та розвитку, використовуючи онлайн-курси, дистанційні платформи та персоналізовані навчальні матеріали.

3. Стимулювати творчий потенціал обдарованих особистостей за допомогою віртуальних інструментів для створення та спільної роботи над проектами.

4. Розвивати навички самоорганізації, критичного мислення та проблемного розв'язання шляхом використання ігрових технологій та симуляційних середовищ.

Розвиток і підтримка талановитої молоді мають відбуватися на різних етапах формування особистості, включаючи дитинство, коли можна виявити здібності обдарованості. На цьому етапі батьки та вчителі початкових класів грають ключову роль у направленні дитини на реалізацію її творчих здібностей. Крім того, обдаровані діти потребують створення відповідних умов для задоволення їхніх емоційних, вольових та інтелектуальних потреб, що сприяє їхньому розвитку та саморозвитку. Щодо студентства, для ефективного розвитку обдарованої молоді важливо розробляти та впроваджувати моделі розвитку, здійснювати цілеспрямований педагогічний вплив на мотиваційно-ціннісні орієнтації студентів, використовувати відповідні методи та засоби для розвитку їхнього творчого потенціалу, а також проектувати зміст навчання з урахуванням їхніх потреб та цінностей [2].

Технології психолого-педагогічного забезпечення є ключовим інструментом для адаптації обдарованої особистості до нових умов навчання [5]. Перш за все, вони допомагають ідентифікувати індивідуальні потреби та особливості кожної обдарованої дитини. Далі, вони спрямовані на розробку індивідуальних навчальних програм, які враховують рівень здібностей та

інтереси учня. Також, ці технології забезпечують психологічну підтримку та стимулюють розвиток творчого потенціалу обдарованої особистості. Важливою складовою є також використання інноваційних методик та інтерактивних засобів навчання для залучення та зацікавлення учнів. Нарешті, ці технології сприяють формуванню адаптивних стратегій поведінки та саморегуляції в умовах швидкозмінюваного освітнього середовища [1].

Неформальна освіта та позакласна діяльність мають важливе значення для розвитку обдарованої молоді. Під час таких занять, як наукові гуртки, спортивні секції та творчі студії, молодь розвиває творчість, самостійність, винахідливість та дослідницькі уміння. Вони беруть активну участь у круглих столах, семінарах та конференціях, проводять експерименти та лабораторні роботи, розв'язують творчі завдання з різних предметів. Це дозволяє їм реалізувати індивідуальні та особистісно-орієнтовані підходи, відповідно до їхніх уподобань та розвинутих здібностей. Участь у таких гуртках є добровільною і сприяє повному розкриттю потенціалу кожної обдарованої дитини. Однак варто зазначити, що такі гуртки не можуть замінити систематичного поглибленого вивчення певних галузей знань, яке характеризується тривалістю та системністю [6].

Використання ІКТ має перевагу у формуванні якісного освітнього середовища, яке розширює можливості навчання, сприяє розвитку інформаційних навичок, відповідає потребам сучасної освіти, допомагає формувати успішну обдаровану молодь, орієнтовану на їхні побажання та очікування. ІКТ можуть бути ефективно використані для організації та проведення гурткової роботи, що спрямована на розвиток науково-дослідницьких навичок у сфері моделювання, комп'ютерних наук, включаючи роботу з графічними редакторами, програмним забезпеченням, створенням веб-сайтів, пошуком інформації в мережі. Необхідність використання ІКТ також відчутна у роботі з обдарованими дітьми, яка передбачає використання програмного забезпечення, такого як Microsoft Word, Excel, Power Point, які допомагають керівнику гуртка в організації занять та учнів у виконанні завдань та підготовці результатів. Діти в свою чергу можуть використовувати ІКТ для пошуку інформації та створення результатів завдань.

Використання віртуальних соціальних мереж сприятиме створенню відповідного освітнього співтовариства, яке основною метою має надання більш глибоких знань тим дітям, які прагнуть більшого, ніж може запропонувати їм шкільна програма [4]. Це співтовариство слугує інструментом для здобуття нових знань і спілкування між однодумцями та експертами у науковій галузі. Саме через взаємодію між учасниками такого товариства талановиті діти можуть

представити свої досягнення, обмінятися думками та ідеями, знайти нових друзів та співробітників.

Таким чином, дослідження використання ІКТ при роботі з обдарованою молоддю має велике значення для підготовки нового покоління лідерів і інноваторів, які зможуть ефективно функціонувати в сучасному цифровому середовищі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андросович К. А., Ткаченко Л. І. Технології психолого-педагогічного забезпечення адаптованості обдарованої особистості до нових умов навчання: методичні рекомендації. Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 48 с.
2. Мехед Д. Б., Мехед О. Б., Салтиков О. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в організації контролю і коригування навчальних досягнень студентів. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. Випуск 33. С. 91-95.
3. Носко М. О., Мехед О. Б. Впровадження інноваційних освітніх технологій для учнів з особливими освітніми потребами. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 22 (178). Чернігів : НУЧК, 2023. С. 32-35
4. Петренко С. М., Мехед Д. Б., Мехед О. Б. Олімпіадний і манівський рух як засіб формування лідерських якостей обдарованих учнів. Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика : матеріали Всеукраїнської науково-практичної онлайн конференції (Київ, 14–19 лютого 2024 року). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. С. 701-706
5. Швидкий А. Л., Мехед Д. Б., Мехед О. Б. Особливості впровадження інформаційних технологій у навчальний процес (психологічний аспект). Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Випуск 61. Херсон : ХДУ, 2012. С. 401- 406
6. Федорова Н. Ф. Педагогічні умови розвитку обдарованої особистості у школі: Навчально-методичний посібн. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2014. 94 с.
7. Gregory Griban, Serhii F. Kudin, Hanna I. Zhara, Andrii V. Kuzhelnyi, Tamara V. Mazur, Yuliya M. Nosko, Olha B. Mekhed (2023) Formation and Preservation of Students' Mental Health in the Process of Studying at Pedagogical Universities *Acta Balneologica*, VOL. LXV NUMBER 1 (173). 55-61 doi: 10.36740/ABAL202301110